

Frågor 1-10

1. Agne och hans fru Elma hyr sedan mitten på 1960-talet en vackert belägen sommarstuga vid Lårstavikens västra strand. Tidigt en solvarm junimorgon står Agne nere vid bryggan och blandar linolja, terpentin och röd jordfärg i en galvaniserad plåthink. Agne har tagit ledigt från sitt arbete och ska måla båthuset. De långsamma rytmiska slevrörelserna ackompanjeras av avlägset billjud från väg 55, allövsprassel och några sädesärlors hälsningslåten. Plötsligt hörs en tändkulemotor starta borta i hamnen i Örsundsbro och efter en stund ser Agne båten närma sig hans brygga och han ser en blåklädd äldre karl lyfta handen till en hälsning. - ”Hej där, skulle jag kunna få låna en stor skruvmejsel, en kylvattenslang läcker. Måste ta av slangj...n och flytta klammern. Har du en bågfil också? Eller en kniv?”

- ”Visst”, svarar Agne och under tiden han går in i båthuset för att hämta verktygen lägger båten till vid bryggan. Från verandan ropar Elma att frukosten är klar. Agne lämnar verktygen på bryggan och går upp för att dricka sitt örtte. Han pekar mot vattnet och frågar Elma ”Ser du båten som ligger nere vid bryggan? Det är en sån där Rytta, byggd i slutet av 30-talet. Ekvirke från Frötuna. Encylindrig fotogenmotor med tändkula. Säffle. Äkta båtljud. En sån skulle vi ha. Men det går knappast att få tag i en sån numera. Finns kanske åtta kvar.” Elma ser entusiasmen i Agnes ögon och frågar lite försynt ”Kan du inte fråga Ling om du får köpa båten. Det är väl han som står där på bryggan?”

Det som därefter händer är att Ling, delägare i företaget Ekolns Marina AB, frågar Agne om han är intresserad av att köpa båten och efter en kortare diskussion där också Elma deltar enas man om att Agne köper båten för 60 000 kr, 6 000 kr betalas omgående och resterande köpeskilling ska betalas senast den 1 juni. Agne lämnar över handpenningen och Ling ger honom nycklarna, ett kvitto, handskrivet på papper med Ekolns Marina ABs firma och ett stort leende. ”Jag kan garantera att ni inte kommer att ångra er, det här är de bästa båtar som byggts söder om Dalälven!” Ling bjuds därefter på kaffe och kanelbulle och med sin nyinköpta båt kör en mycket lycklig Agne honom tillbaka till hamnen i Örsundsbro.

Tre veckor senare drabbas Agne och Elma av en mycket obehaglig överraskning: Av båten som legat förtöjd vid båthusbryggan syntes endast den översta delen av lanternamasten. Resten låg på Lårstavikens botten. Efter ett dyrbart och besvärligt bärgningsföretag undersöks ”vraket” (Agnes eget ord) och det konstateras att ”tre brädor i botten” varit svårt skadade och helt enkelt brustit. Med största sannolikhet är skadan äldre än ett år och orsakad av att båten varit inblandad i en kraftig grundstötning, troligen en vass sten. Vidare konstateras att såväl inredningen som motorn fått allvarliga skador och att större delen av elsystemet, värmare och kylskåp måste bytas ut. Totalt skulle det enligt ett anbud kosta närmare 45 000 kr att reparera allt. ”Men då bli det ju också nya

brädor och saker i båten” som anbudsgivaren sa.

Agne undrar nu vilka rättsliga möjligheter han har gentemot säljaren. Tänk på att det kan finnas olika alternativ! Redogör för rättsläget och ange om möjligt lagrum! (12 poäng)

2. Samuel har de senaste 10 åren varit anställd som kamrer i företaget Treror HB verksamt inom satellitkommunikationsbranschen, ägt av de båda bröderna Kollander, Jonny och Konny och Nora Ölsing, änka efter den tidigare delägaren Östen Ölsing. Förtroendet för Samuel har hela tiden blivit större och större och under det senaste året har det i praktiken varit Samuel som skött företaget: Nora har bara deltagit i styrelsemöten och Kollanders har ägnat all sin tid åt ett fanatiskt travintresse. Treror HB har varit ett ganska lönsamt företag ända fram till hösten 2002. Därefter har utvecklingen inom branschen påverkat lönsamheten negativt och deras tidigare mest lönsamma vara, transformeringskortet Multimac II efterfrågas knappast alls numera. Ny teknik har gjort den gamla ointressant. Under 2003 fick de tre delägarna till och med skjuta till pengar för att betala fasta kostnader i form av bl a löner till de sju anställda. Våren 2004 förvärras krisen och vid ett sammanträde den 24 mars erbjuder sig Samuel och en av de anställda, en relativt nyanställd Jörgen Farkander, att ”köpa ut” de gamla delägarna. Efter en kortare överläggning, där också en på orten välkänd bankanställd deltog, kom man överens om att Samuel och Jörgen skulle få köpa de övrigas andelar för ett belopp som knappt motsvarade värdet av företagets lagertillgång samt att säljarna fick en bankgaranti som innebar att Samuel och Jörgen tog på sig betalningsansvaret för företagets samtliga skulder, såväl nya som gamla. Fyra månader senare får Nora av en ren tillfällighet syn på en annons i en kvällstidning där Treror HB erbjuder försäljning av Multimac III - Ett helt unikt transformeringskort som avkodar alla nu kända satellitsändningar. Se alla filmkanaler, BBC, Supersport och alla andra kanaler utan kostnad! Och helt lagligt!

Efter viss efterforskning lyckas en lindrigt uttryckt förtretad Nora få fram att Treror HB för exakt 5 månader sedan köpt ensamrätten på den svenska marknaden till avkodningssystemet FALS. Vidare att man ungefär samtidigt lyckats hitta en lösning som medger att tekniken kan användas i ett så kallat kortsystem utan krav på dyr apparatur och att man numera tjänar enorma belopp enbart på tillverkningen. Ytterligare personer har anställts och enligt en obekräftad uppgift har Treror HB skrivit ett lukrativt avtal med en av landets största affärskedjor inom radio och TV branschen. Redan i juni sålde Treror HB Multimac III för mera än 2 miljoner kr.

Nora känner sig lurad av Samuel och Jörgen och undrar nu om det finns några lagliga möjligheter att få del av vinsten. Diskutera rättsläget och de tänkbara alternativen! Ange om möjligt lagrum! (12 poäng)

3. Bolaget Spamsystem AB har ett aktiekapital på 800 000 kr fördelade på 800 aktier (med lika

röstvärde) á 1 000 kr. Aktierna ägs av Arve, Bengta och Celim som har 200 stycken vardera och Donna, Enja, Fred och Ginsten som har 50 stycken vardera. På ordinarie bolagsstämma tidigt på morgonen den 20 augusti är det särskilt två ärenden som väcker intresse eftersom ägarna inte är ense.

Det första av dessa ärenden gäller en föreslagen utökning av aktiekapitalet från 800 000 kr till 1 000 000 kr genom en nyemission.

Det andra ärendet gäller en infekterad fråga som tidigare varit upp i bolagets styrelse men där en oenig styrelse hänsköt ärendet till bolagsstämman. Den frågan gäller om Spamsystem AB ska köpa företaget Syntec AB för 2 000 000 kr.

Den 20 augusti är alla aktieägare närvarande utom Arve och Donna som är förhindrade utan att skicka ombud eller lämna fullmakt till någon av de andra. I det första ärendet, frågan om nyemission, röstar Bengta, Enja och Fred för en nyemission. Celim och Ginsten röstar mot. I det andra ärendet, köpet av Syntec AB, röstar Bengta och Enja för ett köp, Celim och Ginsten rösta mot och Fred avstår helt från att rösta.

Efter omröstningen vet vi hur det gått! Kommer nyemissionen att genomföras och kommer Spamsystem AB att köpa Syntec AB för 2 000 000 kr? Motivera svaret och ange lagrum! (12 poäng)

4. Jan är 16 år och en så kallad värsting som av sina få vänner kallas för Tarmen. En sen kväll i maj är Jan på väg hem efter att ha varit ”ute”. Han passerar – borde ha i alla fall – en byggarbetsplats på Tingsrättsplanaden där företaget KM som även äger fastigheten håller på att uppgöra ett flerfamiljshus. Jan upptäcker att en sektion i det 3 meter höga skyddsgallret som omger fastigheten lossnat. Jan kan inte motstå frestelsen att undersöka vad som finns inne på området.

Rätt omgående tar sig Jan in i den halvfärdiga byggnaden - som är olåst: Ingen dörr i huvudentrén - och förser sig med diverse mindre verktyg.

Plötsligt hörs ett för Jan välbekant ljud: Sirener som förutspår anländande poliskonstaplar! Jan försöker då undgå upptäckt genom att smita ut genom en dörr märkt ”NÖDUTGÅNG”. Tyvärr - för Jan åtminstone - visar det sig att byggnaden i denna del långt ifrån är färdig. Bakom den olåsta dörren fanns ingen trappa och inget annat heller! Endast ett 4 meter djupt schakt: Resultatet blir att Jan bryter såväl ben i ben som ben i armar och dessutom får han en svårartad och allvarlig stickskada i buken till följd av att han haft ett av de tillgripna verktygen nerstucket i byxlinningen.

Bedöm Jans möjligheter att få skadestånd av KM! Motivera svaret och ange lagrum! (12 poäng)

5. Fickan HB ägs gemensamt och till lika delar av Eddy M, JJK HB, Predrag H, Filuren KB och Jocke Gröön. När bolaget startar i maj 1996 satsar var och en av delägarna 15 000 kr. I oktober 1997 bestämmer sig Eddy M för att sälja sin andel i Fickan HB till Strega S och samtidigt säljer Predrag H sitt medlemskap i Fickan HB till Anna Ö. Övriga delägare motsätter sig dessa båda överlåtelser men både Eddy M och Predrag H agerar som om överlåtelserna verkligen genomförts. Gör en rättslig bedömning av följande två hypotetiska situationer och ange vem som får pengar respektive måste betala sådana. Ange lagrum!

a) I december 1997 beslutas om utdelning av den vinst Fickan HB gjort i samband med en lyckad griskaffär månaden innan, sammanlagt rör det sig om 250 000 kr! Vilka får del av vinsten? (6 poäng)

b) I december 1997 står det klart att det avtal som Jocke Gröön med erforderlig behörighet träffade med Sebba J i början av november resulterat i en brakförlust på 250 000 kr och att Fickan HB kommer att försättas i konkurs. Vilka riskerar att få skjuta till ytterligare pengar när det visar sig att bolagets tillgångar inte räcker för att betala fordringsägarna? (6 poäng)

6. Den 15 januari 2005 bildade Konrad K, Emma G, Anna L och Gunilla F bolaget Handelshuset HB och i början av mars samma år öppnade deras butik på Strålgatan 18 i Uppsala. Inledningsvis gick affärerna uselt och i november 2006 var det ekonomiska läget kritiskt. Tack vare tur och skicklighet överlevde bolaget och under våren 2007 ökade försäljningen så mycket att intäkterna var högre än kostnaderna och omsättningen steg med över 400 %. Vid ett formellt möte i början av januari 2008 beslutade delägarna om att så snart som möjligt bilda ett aktiebolag, Handelshuset AB och därefter flytta över all verksamhet i det nya bolaget. Enligt överenskommelsen skulle också Handelshuset HB likvideras. Anna L fick i uppdrag att sköta den praktiska hanteringen och även alla kontakter med Bolagsverket.

Den 14 juni registrerades bolaget Handelshuset AB men på grund av oenighet mellan delägarna blev aldrig verksamheten överflyttad. Oenigheten gällde hur de skulle hantera akuta ekonomiska svårigheter. Handelshuset HB importerade nästan allt man sålde från Asien och avtalen innebar att betalningen skulle ske i dollar. I mitten av september hade dollarkursen nått en sådan nivå att vinstmarginalen var helt uttraderad och i slutet av oktober var samtliga fortlöpande avtal rena förlustaffärerna. Till detta kom att försäljningen minskade och det ekonomiska läget för bolaget Handelshuset HB var ännu sämre än under den kritiska perioden två år tidigare.

Den 8 november i år aviserade Konrad K att han av hälsoskäl ville avveckla sitt engagemang i bolaget och dagen efter kallade han till ett möte mellan delägarna. Den 12 november träffades alla fyra. Någon formell dagordning fanns inte men flera ärenden diskuterades och mötet utmynnade i

tre frågor:

a) Kan Emma G, Anna L och Gunilla F själva fatta beslut om att låta Konrad K omedelbart lämna Handelshuset HB? (3 poäng)

b) Om Konrad K tillåts lämna Handelshuset HB, hur ska det gå till och vilket ansvar har han i så fall för bolagets skulder? (3 poäng)

c) Om Emma G, Anna L och Gunilla F väljer att inte fortsätta verksamheten hur ska i så fall Handelshuset HB avvecklas, hur snabbt kan det ske och vad händer med bolagets skulder? (6 poäng)

Motivera samtliga svar och ange om möjligt lagrum!

7. Pälle arbetar sedan 3 år tillbaka som utvecklingstekniker i företaget DIR AB som är ett av de ledande företagen inom den speciella delen av databranschen som sysslar med styrprogram till den kemiska industrin. I Pälles anställningsavtal finns en klausul som i något förkortat form innebär att han lovar sin arbetsgivare DIR AB att inte starta konkurrerande verksamhet inom 5 år efter det att han slutar sin anställning. Nu händer följande: I samband med en enskild löneförhandling blir Pälle informerad om att samtliga anställda kommer att behöva sänka sina löner med 15 %, avsikten är att företaget därigenom kommer att få nödvändiga pengar till en speciell investering. Pälle tycker att beskedet är utomordentligt tokigt eftersom han vet att företaget har ”hur mycket pengar som helst” och han förstår att det ligger något annat bakom. När han påtalar detta möts han av ett elakt leende från personalchefen Tyko som tillägger: ”Passar inte skorna får du väl gå barfota?”. Pälle känner sig djupt kränkt och efter en hetsk ordväxling slutar löneförhandlingen med ett våldsamt slagsmål där såväl ben, tänder som hårtussar ryker. Dagen därpå när Pälle befinner sig på avd 101 Karolinska sjukhuset får han besök av DIR ABs VD, Gullan B som utan att fråga hur gipspaketet mår meddelar att Pälle inte behöver göra sig besväret att komma tillbaka mera och att han inte kan räkna med att få någon sjuklön från företaget. När Pälle efter ett par veckor tillfrisknat och funderat över sin situation bestämmer han sig för att öppna eget. Med den kompetens han har kommer det inte att bli något problem: Han kan allt som är värt att kunna ”inom den speciella delen av databranschen som sysslar med styrprogram till den kemiska industrin”.

a) Har Pälle möjlighet att få ekonomisk kompensation från DIR AB? Motivera svaret och ange lagrum! (6 poäng)

b) När kan Pälle starta sitt eget företag? Motivera svaret och ange lagrum! (6 poäng)

8. Den 14 november 2003 undertecknades ett köpekontrakt avseende den obebyggda fastigheten Mölla 1:2 i Perstorps kommun. Köpare var Anders Klasson, säljare Venell AB och priset var angivet till 375 000 kr. Ett pris som motsvarade markandsvärdet. I det kortfattade kontraktet fanns också en klausul intagen med följande lydelse: "Köpet innebär en definitiv uppgörelse mellan parterna. Köparen avstår därför med bindande verkan från sin eventuella rätt att kräva skadestånd, prisavdrag eller hävning."

Anders köpte fastigheten i avsikt att uppföra ett fristående småhus och strax efter årsskiftet träffades också ett avtal med Modulhus Svea AB om köp och uppförande av Villa Krokant med byggstart senast den 20 april. Den 10 mars påbörjade entreprenören Schakt AB arbetet med grundläggningen och Anders började planera för en inflyttningsfest lagom till midsommar.

Den 12 mars kl. 08.27 ringde telefonen hemma hos Anders. Det var ägaren till Schakt AB som meddelade att man inte kunde fortsätta gräva. Man hade stött på mängder med tunnor och arbetet hade omedelbart avbrutits i avvaktan på att miljökontorets personal undersökt saken.

Den 19 mars beslutade kommunen om byggstopp i avvaktan på sanering. Tunnorna visade sig nämligen innehålla ett giftigt ämne och den formella proceduren med utredning, föreläggande m.m. påbörjades.

Den 24 september var utredning och sanering avklarad. Kostnaden uppgick till 400 000 kr och eftersom inget av de företag fanns kvar som kunde tänkas ha gjort sig skyldiga till dumpning av det giftiga avfallet skickade kommunen en räkning till fastighetsägaren Anders Klasson med hänvisning till regeln i MB 10:9.

Måste verkligen Anders Klasson betala 400 000 kr till kommunen och vilka möjligheter finns att rikta krav mot Venell AB som ägt den aktuella fastigheten i 5 år men som aldrig bedrivit någon verksamhet där? Svaren ska vara motiverade och med anvisning till lagrum! (12 poäng)

9. Egon ska köpa en bil. Eftersom han tillfälligt (egen åsikt) saknar pengar måste han låna till köpeskillingen och när han dessutom har betalningsanmärkningar noterade vägrar banker och andra seriösa kreditgivare att ställa upp och inte heller bilfirmorna tycks vara intresserade av att lämna Egon behövlig kredit. Den 29 mars 2002 lyckas dock äntligen Egon låna 73 000 kr av en i vissa kretsar bekant person vid namn Svante som de senaste åren haft "räntefri penningutlåning" som hobby i sin påfickanfirma Fulax. Som skuldförbindelse upprättas tre stycken reverser på 30 000 kr vardera. (Skillnaden på 17 000 kr är naturligtvis räntan). Reverserna är upprättade som enkla skuldebrev och förfaller till betalning vid tre tillfällen; 1/2 och 1/8 2004 samt 1/3 2005. Ett villkor för lånet var att Egon skaffade borgensman och så skedde också. På var och en av reverserna

tecknade Nils, Gudrun och Frans ett borgensåtagande såsom för egen skuld. Samma dag som borgensåtagandet skedde träffade borgensmännen dessutom ett inbördes skriftligt avtal om att "Gudrun endast skulle svara för den första reversen och att de andra till lika delar skulle svara för resterande belopp." På morgonen den 10 mars (i år) blir Frans kontaktad av Svantes handplockade indrivare Sune Svärd som meddelar att Egon "glömt" att betala och att Frans måste "hosta fram alla de 90 000 slantarna senast fredagen den 13 mars klockan 15 00". Lite senare samma dag besöker den panikslagne Frans Egon för att få veta vad som hänt. Han får då veta att Egon fått krav från Svante men att han inte har en enda krona och att han följaktligen saknar förmåga att betala sin skuld, bilen har han inte heller kvar och vad värre är: Enligt § 1 i kreditavtalet förfaller hela skulden till omedelbar betalning. Klausulen lyder "Hela skulden förfaller omedelbart till betalning om gäldenären gör sig skyldig till kontraktsbrott genom att inte betala sin skuld i tid och dröjsmålet är av väsentlig betydelse för borgenären. Gäldenären är införstådd med att varje dröjsmål är av väsentlig betydelse för borgenären." Den numera chockade Frans misslyckas med att få kontakt med Nils och Gudrun och vänder sig till Dig med sina frågor:

a) Måste Frans betala på sätt som Svante genom Sune Svärd krävt, d v s hela skulden på 90 000 kr den 13/3? Motivera och ange lagrum! (6 poäng)

b) Utgå från att Frans fick betala enligt Ditt svar ovan 2 a) och ge en korrekt och fullständig beskrivning av de efterföljande regresskraven. (6 poäng)

10. De fyra vännerna Pia J, Arne T, Nollan H och Karl H har ett gemensamt lördagsnöje som egentligen sträcker sig över veckans alla dagar. De senaste åtta åren har de tillsammans varje vecka spelat på stryktipset och varje torsdagskväll har de träffats för att "ta ut säkra matcher och gardera resten". Hittills har vinsterna varit mycket måttliga och totalt sett har man gått med förlust. Vid torsdagsmötet den 19 mars konstaterade Pia J att det nog var läge att ändra taktiken: "När det är lätta omgångar, d v s när favoriterna vinner, då har vi många rätt men då är det knappast någon utdelning alls och när det är svåra omgångar är det visserligen hög utdelning men då har vi ju få rätt. Alltså borde vi göra tvärtom!". Efter en viss diskussion beslutade man att försöka ändra spelstrategi vilket resulterade i att man valde tipstecknen i sitt system på ett sätt som till 80 % avvek från tidningarnas experttips. På fredagen den 20 mars lämnade Arne T in kupongerna och betalade med de pengar han fått av sina medspelare, 100 kr från Pia J, 50 kr vardera från Nollan H och Karl H samt 200 kr ur egen ficka. Och kan man tänka sig, äntligen händer det som det så länge hoppats på: 13 rätt!! Och dessutom några rader till som gav utdelning. Totalt vann de fyra vännerna 404 404 kr! När vinsten var ett faktum började man diskutera fördelningen. Hjälpt dem att bestämma hur mycket var och en ska ha! Motivera svaret kort och ange lagrum!

Anta att förutsättningarna är de samma som beskrivits ovan. Bortsett från en viktig omständighet: Arne T lämnade aldrig in de kuponger som skulle ha givit vinst! Efteråt när 13 rätt var ett faktum

berättade Arne T: ”Jag tänkte att ja skulle säga att ja glömde att göra det ja lovat men om sanningen ska fram var allt mycket medvetet. Eftersom jag tycket att den spelstrategi vi valt verkade fullständigt värdelös och säkert inte skulle ge flera rätt än 5 vore det ju direkt bortkastade pengar att lämna in tipset. Och då skulle ni andra ju bli tacksamma när ja tala om att ja glömde lämna in. Inte kunde ja tro att det skulle bli vinst.”

De andra är synnerligen upprörda och undrar lindrigt försynt om de har rättsliga möjligheter att kräva Arne T på ersättning? Hjälp Pia J, Nollan H och Karl H med ett svar. Motivera och ange lagrum! (12 poäng)

SVARSKOMMENTARER TILL FRÅGA 1-10